

1. UVOD

Pravni instituti amnestija i pomilovanje su zanimljivi iz više razloga, a pomoću njih se od strane države, na zakonit način oprašta učiniocima krivičnih djela, djelimično ili u potpunosti, kazna kojom bi trebalo da budu kažnjeni. Amnestijom i pomilovanjem se odustaje od nekoliko krivično pravnih načela, a i u suprotnosti su sa samim pojmom pravde. Iz tih razloga, obradom ovog rada, želim da odgovorim na pitanje, da li se instituti amnestije i pomilovanja zloupotrebljavaju u Bosni i Hercegovini i zemljama okruženja, i da li im je još uvijek mjesto u krivičnom zakonodavstvu, s obzirom na demokratska i civilizacijska dostignuća?

Cilj ovog rada je da pomogne da se ravijetli trenutno stanje oko primjene ova dva instituta, te da se odgovori na pitanje da li bi neki drugi pristup omogućio pravičnija rješenja ili je došlo vrijeme da se ova dva instituta izbace iz pozitivnog zakonodavstva.

Iz ovog rada će se vidjeti da pozitivno zakonodavstvo u našoj i susjednim državama uređuje oba ova instituta na dosta sličan način a da je samim zakonskim rješenjima ostala velika sloboda u primjeni instituta pomilovanja. To dalje dovodi do toga da je ovaj institut često zloupotrebljavan, što ću pokazati kroz obradu ove teme.

U ovom radu biće obrađeni pojedinačno pojmovi amnestija i pomilovanje. Osvrnuću se na mišljenja teoretičara o definiciji ovih pojmova, kao i njihovim karakteristikama. Nakon teoretskih izlaganja i poređenja ova dva pojma, rad će se nastaviti istorijskim razvojem ova dva instituta. Tu se može uočiti da su prvi slučajevi državne milosti uočeni već i u prvim pravnim izvorima. Ovi instituti su bili zastupljeni i u najpoznatijim civilizacijama starog vijeka, Grčkoj i Rimu. U srednjem vijeku, pomilovanja su bila učestali mehanizmi kojim se služila državna vlast radi postizanja svojih ciljeva. U tom periodu je čak bilo i zakonito kupovanje državne milosti. U novije doba, situacija sa davanjem pomilovanja i amnestije se usložnjava, posebno u pitanju ko ima nadležnost za to. Nakon istorijskog razvoja, rad se bavi zakonskim rješenjima u Bosni i Hercegovini. Zbog specifičnosti državnog uređenja Bosne i Hercegovine, obrađena su zakonska rješenja Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine na državnom nivou. Na osnovu izloženih zakonskih rješenja može se uočiti da su ona dosta slična na oba nivoa, entitetskom i državnom a i između dva entiteta. Prilikom obrade zakonskih rješenja, detaljno će se izložiti razlozi za donošenje zakona o amnestiji. Takođe, i postupak davanja amnestije i pomilovanja. Nakon zakonskih rješenja amnestije i pomilovanja u Republici Srpskoj, rad se nastavlja uporednim pravom susjednih država, a koje sve imaju slična rješenja za oba instituta. Takođe, razlozi za

donošenje zakona o amnestiji su slični, često i isti. Moći će se uočiti da je nadležnost za davanje pomilovanja u svim državama: Srbiji, Hrvatskoj i Crnoj Gori ista kao i u Bosni i Hercegovini, to jest, ima je predsjednih države. Postupci davanja amnestije i pomilovanja su uglavnom slični. Izuzeci od mogućnosti davanja pomilovanja su krivična djela ratni zločin, zločin protiv čovječnosti i genocid. Za amnestiju su uglavnom taksativno nabrojana krivična djela za koja se daje ili je naveden period za koji se daje amnestija uz izuzetke koji se tiču vrste krivičnog djela i visine kazne zapriječene za neka krivična djela. Nakon uporednih zakonskih rješenja ova dva instituta, rad se nastavlja analizom određenosti i primjene ova dva instituta u Bosni i Hercegovini. Analizirani su natpisi u medijima i reakcije javnosti na primjenu instituta pomilovanja, koji se, kako će se vidjeti, u Bosni i Hercegovini, uveliko zloupotrebljava. Iz navedenih medijskih natpisa može se uočiti da se pomilovanje u Bosni i Hercegovini uveliko zloupotrebljavalo i daje se mišljenje, da, pored ovako loše situacije u zakonodavstvu, taj institut i ne bi trebalo da postoji.